

קדושה. הלכות מאכלות אסורות פ"ט

עיר משנה

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 י' בשר עמל נזק סתם וכו'...

2

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

ה' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ח' בשר עמל נזק סתם וכו'...
 ט' בשר עמל נזק סתם וכו'...

והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...
 והוא כהן...

מריסה ולא נבלה. וא"כ הרי י"ל דא"כ דבטיק חלות דין
ואיסור נבלה כולה ומקלמה חדא נינהו. ורק הלא משכח
גזונא דמחה אלא כפולה. אכן נראה דכל זאת הפרכא היא
רק למנון זה שכתבנו דהגידין והעלמות מטרפי אף בלא
עומא דברי' דבזה הלא דינו תלוי בטיק איסורו אם הוא
על הכשר והגידין והעלמות יחדיו אם לא. ובה שפיר יש
לחלק בין שם מיתה לדין איסורו. משא"כ אם נמא כמש"כ
בראשית דברינו. דמעמו של הרמב"ם הוא משום דס"ל
דנבלה חשיבא ברי' א"כ חמ"ש היטב דעת הרמב"ם דנראה
דשם נבלה ושם מיתה חדא מילתא היא. דשם מיתה זהו
טיק דין נבלה. וממילא דכמו דשם מיתה לא שייך רק
בכולה ולא במקלמה. כמו כן טיקר שם נבלה הוא מדברים
השייכים רק בכולה. וא"כ י"ל דדין ברי' לא איכפת לן כלל
בדין איסורו אם הוא דוקא בטלו או גם במקלמה. כ"א
דהטיק תלוי רק בטיק השם אם הוא מילתא דתלוי
בהברי' כולה אם לא. וא"כ שפיר י"ל דכיון דשם נבלה
הוא מהדברים דלא שייכי רק בברי' שפיר ח"ל בה דין
ברי' משום זה ושפיר מטרפי בה גם גידין ועלמות לשפירא.
והא דהקשינו לעיל דאיך חשיבא נבלה ברי' מאחר דגם
לאחר שתחלק שמה עליה. י"ל דס"ל להרמב"ם דהטיק תלוי
רק ביסוד חלות שמו ואיסורו. דכל שחלות שמו ואיסורו
מתחלה הוא דוקא כשהוא כולו כברייתו או שוב ח"ל ברי'
דין ברי'. ולא איכפת לן במה דלא פקע שמו ממנו גם לאחר
שיחלק דמ"מ פיון דלחלות שמו בפנין דוקא כולו כברייתו
א"כ הא נמלא דיסוד שמו תלוי כברייתו ע"כ שפיר חשוב
ברי'. ואם נמא כאוסן הראשון שכתבנו דעת הרמב"ם דס"ל
דגם טיקר איסורא דנבלה לא ח"ל רק על שלמה. א"כ
בודאי יתישב גם הך עומא דברי'. וזה דקלות איסורה הוא
רק בשלמה בודאי יש להוסיף להחשיבה ע"י ברי'. ולפי
הרי מיושב היטב דעת הרמב"ם הא דפקע דבאכלה כולה
פנידן והעלמות מטרפין. משום דחשיבא ברי'. ורק דבטיק
בה כ"מ משום דאכלה כמיב בה. אשר בזה הלא עלמות
העלמות וגידין מטרפין. וכש"כ.

והנה דברי הרמב"ם ממהין מהסוגיא דחולין דף ק"ב שם
דאמר רב אכל לטור טהורה בחייה בכל שהוא
במיתתה בחייה ומתאה בין בחייה בין במיתתה ככ"ש. ומקי
לה שם בנמי דהא דבחייה בכ"ש ר"ל במשהו בשר גידין
ועלמות. הרי להדיא דבמיתתה בטיקן כ"מ חלבד הגידין
והעלמות. והרי הכא באכלה כולה חייבין ונדאמרינן דמתאה
גם במיתתה בכ"ש. והייט משום דמתאה הו"א ברי' דהוא
באכלה כולה. הרי להדיא דנבלה אף באכלה כולה אין
העלמות והגידין מטרפין. וכן שם בסוגיא עוד נפל לטור שאין בו
בית ואכלו רבי פוסק ור"כ"ש מחייב וכו' חנקה ואכלה דברי
הכל בחייה. מד כאן לא פליגי אלא דמ"ם בחייה לאברים
שומדת ומ"ם בחייה לאו לאברים שומדת דכו"פ מיהא לא
בטיקן כ"מ. אר"י במשהו בשר גידין ועלמות. ומי איבא מיד
דכנולי לית ב"י כ"מ בשר ונחד אבר אית כ"מ במשהו
בשר גידין ועלמות. אר"ש אין בקלניתא. הרי להדיא דבחנקה
ואכלה בטיקן כ"מ מהבשר לבד אף שאכלה כולה. וזה
להדיא היטב דברי הרמב"ם דבאכלה כולה מטרפי בה
הגידין והעלמות לשפירא אף באכלה אחר שמתה לחיוב
עלה משום נבלה. ונ"ע. והנראה לומר לדעת הרמב"ם. דהנה
הלא מהא דחלוק בחייה מבמיתתה יש לישב בפשיטת. דבחייה
דאיסורה משום אכמ"ה א"כ הלא הוא מתחייב בלידופא
דידן ועלמות גם אם רק אבר אחד הוא כברייתו בחיבור
בשר גידין ועלמות יחדיו. משא"כ במיתתה הלא אין הפלמות
והגידין מטרפין כ"א כשהוא כולה בחיבור בשר גידין ועלמות
יחדיו. וא"כ הא פליגי לאוקמי מילתא דרב דבחי' כ"ש
במיתתה כ"מ דקאי בגזונא דרק אבר אחד מיתה הוא

כברייתו בכשר גידין ועלמות יחדיו. אלא דעדיין קשה מהא
דמתאה בין בחי' בין במיתתה בכ"ש. דהוא משעם ברי'.
ובפ"כ דמירי כשהוא כולה כברייתתה. ומ"מ במהרה פה"כ
בטיקן במיתתה כ"מ. ואשר נראה בפ"כ לומר בזה. דהנה
לפמ"ש הרי בחמת חלוק דין פמחים מדין נבלה. דמתאה
חשיבא ברי' ומייבין עלה בכ"ש מדין ברי' משא"כ. נבלה
דלאו ברי' היא. וכל דין לירוף גידין ועלמות שבה הוא מדין
בפ"ס דכשהוא כולה כברייתתה העלמות והגידין מטרפי בה
לשפירא. ולפי' נראה דבמתה לא תליין בהדי. ויוכל להיות
גזונא דהא נחשבת ברי' לענין איסורא דממחים. ומ"מ לא
יהא בה דין כברייתתה. לענין לירופא דידין ועלמות נבלה.
והוא. דדין ברי' הרי לריבין רק שחא לורת הכריה עליה.
ואף אם מחוברין זל"ז באחו חיבור שיהיה כל שהרי הוא
בדורת הרי הוא בדין ברי' שלה. משא"כ לענין דין כברייתו
בשר גידין ועלמות. לא סגי בהא דורת ברייתתה עליה לבד.
כי אם דבטיקן לזה דין חיבור. שהיו עפ"י דין חשיבי מחוברין
הכשר גידין ועלמות יחדיו בדיני חיבור. או הוא דאית בהו
דין כברייתו לענין לירופא דידין ועלמות. אבל אט יהיו
מחוברין זל"ז באחו חיבור דלית ב"י דין חיבור מדינא. או
שוב העלמות והגידין לא מטרפי. וא"כ הא יתא הסוגיא
דחולין גם לדעת הרמב"ם. דנהי דהסוגיא מירי באכלה כולה
וכשהיא שלמה שכולה מחוברת דאל"מ. הא לא הו"א ברי'.
אבל מ"מ י"ל דאירי בכ"ש דאין בה דין חיבור. ומש"ה
פטור משום נבלה. דאין העלמות שנמקלמה מטרפין לבשר
שנמקלמ השני. כיון דלית בהו דין חיבור. ושפיר מיפטר
משום נבלה גם לדעת הרמב"ם. ומ"מ כמתאה חייבין עליה
ככ"ש משום דורת ברייתתה עליה. וכש"כ.

והנה כ"ז כתבנו לדעת הרמב"ם. אבל דעת הרבה ראשונים
דאשר כן היא גם דעת רש"י ותוס' דף ק"ב שם
דנבלה אין העלמות והגידין מטרפין אף באכלה כולה.
ונראה ד"ל דבמתה גם אינהו ס"ל בטיקן דין במש"כ לדעת
הרמב"ם. דחלות דין נבלה לא שייך רק בברי' שלמה. אלא
דס"ל דמ"מ לא מהניא זאת לענין לירופא דידין ועלמות.
ולא דמ"מ לאבמ"ה. דדעת התוס' הרי כבר הבאנו דס"ל
דאיסורא דאבמ"ה הוא רק בכל האבר כולו וכשחלקו פקע
איסור'. וא"כ הא נמלא דכל טיקר איסור' הוא רק בהבשר
גידין ועלמות יחדיו. וממילא דלא שייך לחילוף נבלה חייב.
ואפילו לדעת רש"י דס"ל דף ק"ב ע"כ שם דאבמ"ה שחלקו
לא פקע איסורא חייב. וכל הך דינא דחלקו פטור הוא
לענין לירופא דידין ועלמות. מ"מ לא דמי לנבלה. דאבמ"ה
נהי דאחרי שח"ל ב"י דין אבמ"ה או לא פקע חייב בחלוקתו.
אבל מ"מ בטיקן דין איסור' הוי דינא דהבשר גידין ועלמות
דוקא כולה ביחד הם גוף איסורא דאבמ"ה. והבשר בלא
לירוף הגידין והעלמות אין בו שם אבמ"ה. משא"כ נבלה.
הא דבטיקן בה כולה הוא רק משום דכלא כולה לא ח"ל
בה דין נבלה. וחסר במה שיחול עליה דין נבלה. אבל מ"מ
כשהוא כולה או ח"ל על כל מקלמ בפ"ס איסורא דנבלה.
והבשר בלא הגידין והעלמות הוא גוף איסורא דנבלה. וא"כ
לא שייך זאת כלל לדין לירוף גידין ועלמות. ובהו הוא שחלק
הרמב"ם וס"ל דהא לחוד מה דלחלות דין נבלה בטיקן דוקא
כולה. ג"כ מועיל שיטרפו בה גידין ועלמות. אבל אה"כ
ד"ל דבטיקן דין גם דעת רש"י. והתוס' כהרמב"ם. דחלות
דין נבלה הוא רק בכולה ולא במקלמה. וכש"כ.

4

פ"ט הל"ט נפל חלב לחוד קדרה של בשר טועמין אם
החמיה שנפל עליה חלב וכו' ואם יש
במחיה טעם חלב וכו' נאסרה אותה החמיה ומשערין בכולה
אם היה בכל שיש בקדרה וכו' כדי שמה' חמיה וזו אחד
מששים מן הכל החמיה אסורה והשאר מותר ע"כ.
ובהשגות

בהשגות ז"ל לנו אומרים שלא שמענו כל החתיכה נעשית
 נבילה אלא לדעת רבי יהודה דמחמיר מין במינו אבל לרבנן
 לא ולדברי הכל אם לא יערר כלל אין שאר החתיכות
 נאסרות וכו' ל"ל יערר את הקדרה והלא החתיכה קבלה
 טעם חלב ונעשית נבילה בלא יערר הרי יולאת מאותה
 חתיכה רוטב לשאר חתיכות והוא רוטב נבילה, אלא ש"מ
 דבעינן שילא מן החלב האסור לחתיכות וכו' ואם יש באותו
 חלב כדי ליתן טעם בכל החתיכות אסורות לרבנן וכו'
 ט"ל. ולי"ע בדברי הראב"ד דמאי שייכות הך דמין במינו
 הכא, הרי כ"ז לא שייך אלא אם נימא דהחתיכה נעשית
 נבילה וזריכה ששים לרבנן ואז אמרינן דלר"י לא בטלה
 כלל, אבל אם נימא דאין יתר הקדרה נאסרת אלא בנתינת
 טעם מהחלב אבל נתינת טעם מהבשר אינו אסור כלל,
 וא"כ הרי ממילא לא שייך הכא גם הך דמין במינו לא בטל,
 כיון דאין איסורה רק מהחלב ולא מהבשר, ולי"ע. ואין לומר
 דהו נופא אם אמרינן נעשית נבילה חלוני בדין מין במינו
 אי בטיל או לא, דזה מובן דאין להם שייכות אהדדי, וע"כ
 דברי הראב"ד ל"ע.

ונראה לומר, דהנה יסוד המחלוקת של הרמב"ם והראב"ד
 היא, בהא דמבואר בחולין דף ק"ח דאפשר
 לסוחטו אסור, דדעת הרמב"ם היא משום דמשנעשה בשר
 בחלב נאסר גוף הבשר וגוף החלב, ונעשין עלמיו של איסור,
 ואף אם יפרד אח"כ הבשר והחלב זה מזה ג"כ הן עלמין
 של איסור, ודעת הראב"ד היא דאין איסורין אלא כל זמן
 שהן ביחד בשר וחלב, אבל כשנפרדו זמ"ז חוזרין להיתרן,
 ואפי"ן דכשהן ביחד כ"א בפ"ע הוי עלם האיסור, מ"מ
 כשנפרדו פקע מיניהו דין בשר בחלב וחוזרין להיתרן,
 וכדאמרינן זה הראב"ד מהא דבלא יערר אח"כ הקדרה שאר
 החתיכות מותרין, והיינו משום דבלא יערר אין טעם החלב
 יולא לשאר החתיכות משום דאין בלוע יולא בלא רוטב, הרי
 דבעינן דוקא טעם החלב לאסור החתיכות, אבל מטעם
 הבשר בטלמו מותר, דאלא"ה אף בלא יערר האסור מהא
 הקדרה משום טעם הבשר בלבד שילא גם בלא רוטב, אלא
 ש"מ דכשנפרדו הבשר מהחלב חוזרין להיתרן, ואין אסורין
 משום בשר בחלב אלא כ"ז שהן ביחד הבשר והחלב, ולפי"ז
 לפ"ד הראב"ד דבשר בחלב חוזר להיתרו, א"כ הא דאפשר
 לסוחטו אסור אין זה משום דנעשה נבילה והוי עלם האיסור,
 דכיון דנחמטט בלוע החלב שבו מנתינת טעם הרי ג"כ
 פקע מיני' שם בשר בחלב, וכמבואר בסוגיא בחולין דף ק"ח
 דכל שאין בו בנטיט לא הוי דרך ביטול, וא"כ הרי הוא
 שיה ממש לנחמדו לנמרי הבשר מהחלב דלתיכין להיות
 תזרין להיתרן, ובע"כ ל"ל דהא דאפשר לסוחטו אסור הוא
 דין בפ"ע דהואיל וכבר נאסרה שוב אין אותה החתיכה
 ניתנת, וזהו הדין של אפשר לסוחטו שהוא אסור, ומעתה
 יבואר כוונת הראב"ד, דהנה חלוק דין טעם כעיקר מדין
 מין במינו דלא בטל, דהא דמין במינו לא בטל הוי הפקעה
 בעיקר דין ביטול דליחא במין במינו, והרי הוא כמו שהוא
 בעיני' משא"כ הנהי"כ דטעם כעיקר אין זה דין הפקעה
 ביטול, כ"א דהוי חלות שם איסור, דאפי"ן דהוא נחמדו
 ואז"ז ב"י דין ביטול אבל טעם כעיקר אסור הוא, וכמבואר
 בסוגיא דפסחים דלענין למילק שאר איסורים מנייר לריכין
 לדין ק"ו או בנין אב, ולא חשבינן ל"י לגילוי מילתא בעלמא
 דלא בטיל, אלא ודאי דהוא משום דהוא זה דין חלות איסור
 של טעמיק, והכי מבואר מהא דלריכין לקרא דמשרת
 דטעם כעיקר, ואפי"ן דכבר דרשינן מקרא דהטמאים לזרין
 והוטבין אסור דכע"ק, אלא משום דהתם איירינן כשהוא
 בפ"ע, דטעם היולא מן האיסור אסור, והקרא דמשרת אתי
 לאיסורא דכע"ק אף שהוא נחמדו וביטולו, ולפי"ז
 נראה דדעת הראב"ד דבאיסורא דאפשר לסוחטו כיון דנאמח

פ"י הט"ו יראה לי שאין דין נטע רבעי טהור בחו"ל
 אלא אובל פירות שנה רביעית בלא פדיון
 כלל שלא אמרו אלא הערלה, וק"ו הדברים ומה סוריא
 שחיבת במעשרות ובשביעית מדבריהם אינה חייבת בנטע
 רבעי וכו' חז"ל לא כש"פ שלא יהי נפ"י טהור כהו פ"י
 והורו מקנת גאונים שכרם רבעי לבדו פודין אותו בחו"ל
 ואח"כ יהי מותר באכילה ואין לדבר זה עיקר עכ"ל.
והנראה בביאור פלוגת הרמב"ם והגאונים, דהנה יש
 לפרש ההלכה דערלה נהנה בחו"ל בחר' גוונ',
 דהלא הא ודאי דערלת חו"ל וערלת א"י מרי מילי נינהו
 וחלוקין בדביניהם, וכדחזינן דבעיקר ההלכה נאמח דערלת
 חו"ל

הרי פקע טעם האיסור מיני', ורק משום דכבר נאסר אי"ט
 חנה להיות ניחא, א"כ לא שייך זאת אלא על הנאסר
 כשהוא בפ"ע, משא"כ לענין למדין ב"י דין טעמיק דהוא
 גוה"כ של איסור כשהוא נחמדו וביטולו אין בזה כלל
 דין אפשר לסוחטו, ולא שייך לומר ב"י דה"ה באיסור'
 שמקודם, דכיון דה"ה בביטולו הרי הוא חשוב כהיתר לענין
 נחמדו, משא"כ במין במינו למ"ד ללא בטל דפקע מיני'
 עיקר דין ביטול, א"כ הרי הוא כמו שאינו נחמדו כלל,
 וע"כ שפיר הוי באיסורו שכבר נאסר ונהוג ב"י איסורא
 דאפשר לסוחטו, וכש"כ. וע"כ זהו ביאור דברי הראב"ד,
 שכח להוכיח מהא דאין טעם הבשר בלא החלב חוסר
 נחמדו דש"מ דלא אמרינן חתיכה נעשית נבילה לעולם,
 אלא דאיסורו הוא רק כל זמן שהוא בב"ח, ולפי"ז הא נמלא
 דגם באפשר לסוחטו כיון דאין בו כדי נתינת טעם דלא
 הוי דרך ביטול ג"כ פקע מיני' דין חנ"כ, ואיסורא דאפשר
 לסוחטו הוא רק משום שכבר נאסר, דשייך זאת רק לגבי
 נפ"י, ולא לגבי נחמדו, וע"כ ממילא דליה אסרת הנחמדו
 רק לר"י דמין במינו לא בטל, משא"כ לדין דק"ו מין
 במינו בטל אין הנחמדו נאסרת כלל, וכמ"כ דכ"ה ג'
 לא שייך איסורא דכע"ק, וע"כ ממילא דיתר הנחמדו
 כל שאין בה טעם חלב מותרת, וכש"כ.
ויסוד לדברי הראב"ד נראה דהוא מסוגית הגמ' בחולין
 שם דמנחא שם טפת חלב שנפלה על החתיכה כיון
 שנתינת טעם בחתיכה החתיכה עלמה נעשת נבילה ואוסרת
 כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דר"י וכו"ה עד שתמן טעם
 ברוטב ובחתיכות ומוקים לה בגמ' דפליגי באפשר לסוחטו אם
 אסור אם לא, ופריך שם הגמ' מנחא דילמא אפשר לסוחטו ד"ה
 אסור וכו"ה במין במינו קא מיפליגי, וקשה דהא כ"ה טב"ה דאם
 טעמא דחכמים הוא משום דאפשר לסוחטו מותר א"כ הא' עד
 שתמן טעם פירושו שיתן החלב טעם בקדרה, ואם אפשר
 לסוחטו אסור ורק דמין במינו בטל א"כ הא' עד שתמן טעם
 פירושו שתמן כל החתיכה טעם, ולי"ע דהו נופא דפליגי
 הגמ' דמאן לימא לן דהאי עד שתמן טעם חלב קאי ובאפשר
 לסוחטו פליגי דילמא אחתיכה קאי ובמין במינו פליגי, וזהו
 נראה דחוק, וגם בסוף הסוגיא דמסיק דפליגי באפשר
 לסוחטו קאמר שם הגמ' דבמין במינו רבנן פריי' ס"ל,
 וקשה גם זה דהרי בבב"בא לא הוזכר רק דרבנן ס"ל
 דאפשר לסוחטו מותר ומנלן דבמין במינו רבנן פריי' ס"ל,
 אכן להראב"ד הרי נימא, דאפילו אם נימא דאפשר לסוחטו
 אסור מ"מ הרי למ"ד מין במינו בטל אין הקדרה נאסרת
 אם לא שיהיה בה טעם חלב, וא"כ כולה אוקימת' שיון
 דעד שתמן טעם בקדרה חלב קאי, ובאל"ה שאר הקדרה
 מותרת מלבד אותה חתיכה עלמה שנאסרת באיסורה, ונימא
 ג"כ הא דקאמר הגמ' דרבנן כריי' ס"ל במין במינו ללא
 בטל, דמדחלי היתר נחמדו בדין אפשר לסוחטו מותר
 ש"מ דבלא"ה הנה הנחמדו נאסר וזהו רק אם נימא
 דמין במינו לא בטל, וכמ"כ.